

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Mivḥar ha-peninim

Ibn-Gabirol, Shelomoh Ben-Yehudah

הדוהי-ןב המלש, לוריבג ןבא

Be-Ṭshernoṽits, 615 = 1854

רסומה רעש

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379)

שער ההכרה

ואמר הדעתן מדבר הדברים ומגיע אל תכלית המעשה
 ואמר הראיה על דעת האדם בחורתו • ולא נגמרה
 אמונת האדם • עד שנגמרה דעתו : ואמר ראוי למשכיל
 שיהא מכיר את זמנו • וישמר את לשונו : ומתעסק
 בענייניו : ואמר כתב האדם מורה על שכלו • ושלוחו
 מורה על עצתו : ואמר כשיסופר לך על צדק האדם
 אמור האיך דעתו : ואמר מצפון דעת האדם בתוך
 כתביו : וגלויה בבחינה : ואמר דעת האדם נראה
 בעסקיו • ודע מזל האדם במנויו :

שער המוסר

אמר החכם היה בן מי שתריצה קנה
 המוסר • כי אין נשרש מכלי
 מוסר : ואמר אין אוהב להפכפך • ואין אמונה לעבד •
 ולא מנוחה להמדין : ואין סלסול לכילי : ולא חבורה
 לכעסן : ואמר אזהרה מגיע מבני אדם • אמר מי שהניח
 המותרים

פירוש

הדבר הנעשה על ידו : דעתו • ויכיל אמונתו : זמנו • אשר הוא
 מתעסק בהם עם הכריות : ומתעסק בענייניו • כי יגיעת האדם במלכות
 ובדרך ארץ משכחת עון : כתב האדם • על ידי כתביו : ושלוחו •
 ואם הוא חכם מורה על ענת התלמוד : אמור • כלומר שאל האיך
 דעתו • כי יש חסיד שוטט : מצפון דעת האדם • תמצא בתוך כתביו :
 וגלויה • כלומר לגלות אוחו מצפון תלוי בבחינה • להבחין כל חיבה
 וחיבה : בעסקיו • במעשיו כיכר אס • הוא חכם • ודע • לדעת מזל
 האדם : במנויו • במינוי ופקידה שתחת ידו • אם הוא מנהיג או עושה הדבר
 בטוב והשכלה מזלו טוב ומלית בו :

שער המוסר

היה בן מי שתריצה • הן שאתה בן עשיר או בן
 עני • לריך אתה לקנות מוסר : נשרש • בטוב :
 אין אוהב • אין שום אדם אוהב את ההפכפך : ואין סלסול • ושנא
 לאיש כילי • קמלן ועינו רעה : ולא חבורה • אין אדם מתחבר לכעסן :
 המגיע • אל תכליתו : מי שהניח המותרים • כל מותרות העלם הוסי'
 ואחז

המותרים ואחו דרך הקצרה : ואמר די בנסיונות מוסר .
 ובתהפוכות הימים תוכחת : ובמדות מי שתדע עמו
 ידיעה : ואמר הדעתן לא יבקר מי שהוא כבד עליו . ולא
 יספר באזני מי שאינו מאזין אליו : ואמר שהדעתן כשהוא
 מבקר מי שהוא כבד עליו אינו שונה לבקרו : והשוטה
 אינו מרגיש בבזיון : ואמר הנסיונות אין להם תכלית .
 והדעתן מוסיף בהן דעת . ואמר מי שאינו שומע דבריו
 סלק מעליו אמריך : ואמר מי שיפסוק עליך דבריו .
 אל תספר עמו כי אין לו מוסר : ואמר מי שיראה
 לאסור את נפשו : אל יאשים מי שאינו שומע אליו :
 ואמר מי שאינו מקבל מוסר . אבד ונעכר : ואמר
 המוכר מעביר מהדעתן שכרות . ויוסף לשוטה
 שכרות כמו שהיום מוסיף לבעלי העינים ראות ולעטלף
 עורונו : ואמר לעולם לא ישבתי ויראתי שאקים ממנו
 לזולתי

פירוש

ואחו דרך הקצרה . כלומר שמקלר נפשו מחלואה . בנסיונות יכ-הקצרה
 מנסה אותו ביסורין : ובתהפוכות הימים . שאדם רואה מה יולד יום
 לוקח ממנו תוכחת : ובמדות . ללמוד מדות טובות : מי שתדע .
 שיש עמו ידיעה טובה מסתמא מחנהג בעוב : לא יבקר . לא ילך לבקר
 ולשחר פני מי שהוא כבד עליו ואינו חפץ בקרבתו : מי שהוא כבד
 עליו . שרואה שכבד עליו ואינו מסביר לו פנים : אינו שונה לבקרו
 עוד . אבל השוטה אינו מרגיש : הנסיונות . וקורות הזמן שבהן הקב"ה
 מנסה את הבריות : מוסיף בהן דעת . לעבוד את בוראו : דבריו .
 דברי מוסר : סלק . הסר : מי שיפסוק עליך דבריו . שאינו ממחין
 לשמוע כל דבריו להשיב טרם שומעו : לאסור את נפשו . מלכת בעלת
 הרשעים : אל יאשים וכו' ועל זה נאמר התקוששו וקשו (לפניה ב) קשו
 לעמך וכו' : שכרות . כלומר דעת מטורפת : כמו וכו' ראות .
 כן מוסיף המוסר לדעתן הישרת דרכים : ולעטלף עורונו . כן לכסיל
 האלק בחושך מוסיף עורונו : לא ישבתי . במקום גדולים ולא יראתי
 שאלטרך

מעשה
 נגמרה
 ישכיל
 תעסק
 שלוחו
 האדם
 בתוך
 נראה
 קנה
 מבלי
 חבורה
 שהניח
 שר הוא
 במנות
 ולוחו
 אל האין
 בחביו
 על תיבה
 עת מול
 זה הדבר
 או כן
 בטוב
 ושכן
 כעסן
 אם הוסי

שער המוסר

לזולתי : ואמר הזהר מראש המושבות : כי הוא מושב
נסיעה : ואמר המוסר מוסף סבלות הסבל : והסבל
משען למשכיל : ואמר ראוי לאדם שידא בזה
בארבע : שידבר הטוב שבדברים ושיאזין הטוב
כשידברו עמו : ושיסכוה פנים למי שיפגע : וילמד
לשונו לדבר טוב : ושיברח מהארבע : מלדבר עם
הבסיל : ומחלוק עם עקש : ומהחליק לשון לנבל :
ומחבורת המשחית : ואמר אל תאכיל מאכלך למי
שאינו פונה : ואמר מי שירבה שחקו ימעט מוראו :
ואמר מתי יהיה המוסר רע מהפקדו : כשירבה המוסר
ויחסר ויהיו מואסים שיוסף דבר האדב על שכלו :
ואמר טוב לסבול שומה מחצי שומה : רצה לוטר
שומה שרוצה להראות עצמו שהוא העתן : ואמרו
חכמי הודו : אל תדרוש החברים מבלי אמונה :
ולא העולם הבא מבלי מעשה : ולא אהבת נשים
מבלי מוסר : ולא תועלתך בחזקת זולתך : ואמר מי

פירוש ששוקל

שאלטרך לקום ממקומי ליטב בו המכונד : מראש המושבות : במקום
גדול : נסיעה : שאלטרך ליטע מס : משען : וסמך : בארבעה :
דברים : למי שיפגע : להקדימו בשלום : ומחלוק עם עקש : שלא
שלא לחלוק עם מי שהוא עקש ועומד על דבריו : ומהחליק : להחניף :
המשחית : לאיש משחת : למי שאינו פונה : אליהם ואינו רוצה בו :
ויש מפרשים : אל תאכיל מאכלך : כלומר אל תאמר דברך למי שאינו
רוצה לשומען : שחקו : שמרבה שחוק והחול עם חבריו או בני ביתו :
ימעט מוראו : שאין מי שירא מחו אלא יפא נקל בעיניהם : מהפקדו :
לפקוד אותו לפני האדם : כשירבה המוסר ויחסר : שכל המקבל :
והיינו סיהיו מואסים בדברי מוסריו ואומרים כי אינו מן האפשר שיוסיף
דבור אדם במוסריו על כולו של זה שייסר : כי זה הוא שומה ואין רפואה
למכתו : מבלי אמונה : שחלך אדם באמונה : כשהערך אונתך עמהם
לא יתחברו אליך כמו כן באמונה : מעשה : טוב : מבלי מוסר : ליסרם

ויהא

שיש
מי
במה
למש
פי
המד
מוקד
אל
מש
אך
בה
כשי
מא
ויהא
שש
שראו
ולא
נדיב
כלומר
ולא
שרין
הוא
יעשו

שער המזכר מז

ששוקל הדברים ששמע ייבין את הסתרים : ואמר
מי שמנע מהמותרים ישבח עצתו השכל : ואמר
בטח באנשי השכל והנדיבות וסמוך עליהם והתחבר
למשכיל שאינו נדיב והשמר ממנו והועיל בשכלו
וברח מכילי השומה :

שער ההנהגה אמר החכם ההנהגה שבמדות
מנעת את בעליה אל מעלות
המדות : ואמר כי ארסמוטלוס כתב אל אלכסנדרו
מוקדן משול בעם ורדה עליהם מהטבתך להם ותגיע
אל אהבתם כי מושלך בעם בהטבתך להם טוב
משתמשול בהם בהכרחתך כי מה מועיל קנין הגופים
אך קנין הוא קנין דלבבות כי כשתקנה הלבבות
בהטבתך ניטים הגופים עמהם ודע כי העם
כשיוכלו לומר יעשו השתדל שלא יאמרו תנצל
מאשר יעשו : ואמר כשתנהיגו בני אדם תנהיגו
נדיבי

פירוש

ויהא מוראך עליהם ואל לא ימזלו בך ויבזוך : ששוקל הדברים
ששמע להבין חוכמות יבין הסדר שבו מהמותרים ומסתפק במה
שראו לו לקיום נפשו : ישבח עצתו שיטח בזה שכלו שיהא זך ונקי
ולא יערסו עין המותרות ורצוי המאכלים בטח והסתבר והנדיבות
נדיב אע"פ שאינו משכיל כל כך שאינו נדיב אף שאינו נדיב
והשמר ממנו רק יועיל לך בשכלו שתלמוד ממנו חכמה :
שער ההנהגה ההנהגה שבמדות שמהיג עלמו במדות
ממולעות וישרות עם כל אדם מהטבתך
כלומר שתראה להטות לבבם אליך על ידי שתעיב עמהם ממנהגי המדינות
ולא תיסרם בריוי ובעול כבד קנין הגופים שהוא על ידי ההכרח
שצריך להראות לך הכנעו מפניך ולבו כל עמו אך קנין הטוב והנאות
הוא קנין הלבבות ודע כי העם הנרדה צריך כשיוכלו לומר
יעשו כלומר כמו שיוכלו לומר בלבבם ובפיהם להתיעץ עליך רעה
בפנותם

גויטב
זסבל
בוהר
המזב
ילמד
עם
בל
למי
יאו
מוסר
גלו
לומר
אמרו
ה
בשים
ור מי
במקום
בעה
בלא
חניף
בו
שאו
ביתו
פקדו
קבל
סיוסוף
רפואה
עמהם
ליסרם